

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Troms

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Bardu

Emne: Brynet

Bygdelag: Bardufjord

Oppskr. av: John Eggem

Gard: Eggem

(adresse): Bardu

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Ja. av eiga og andres røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

I Det heter "brynet" ogsa her i bygda og framreis heter det; it bryne gaaer a bryne sigden (eller tidligere) a brynestjirru a bryne aksa. Men det heter a beine kniver og heine hovelforma. Her meiner vi at brynet er meir grovt og skropt. og der med ~~offis~~ snaggare. har ambort kross.

Man heinar av finere stein, gjos meir fine kross egg og brukes som vanleg til finare verkty. Krossstein er ogsa etter iaa oppfoining her i bygda morskare i let, anten i bryne eller bostianot. gjaevant.

II Det finns bryne stein her i bygda pa fleire stader. Og det er vanleg at folk heiter seg bryne stein og hogger dem til tjol.

I de seinare av her nok enkelte handelsmenn jost inn borte bryner bode av naturstein og krossstein. Toks salg av bryner herfra bygda har det aldrig veef.

III Det er vanleg at alle redskaper som skal vere kross blir skjilt pa ein rund slipstein og etterpa brynt. verkty som skal va bette egg, brukes a heines til. d. hoveltenner kniver og finere bestjereverkty m. m.

2

III Det er mütet at den første tid for dei fleste
sleis vanleg slepstein og dei komne gjær;
har snakket med folk i 80 års alderen som hadde
hiot at det var bruk i nokre bygda Salangen
Men det tyder også på slepstein er innført
til Borden på det tidspunkt den var kjent
her i landet. Da vi gav utfra at disse
Vordlands joklene som gjekk med feste til
Dergeren kjøpte de første slepsteinen der og
dei eldste slepsteinen skulde verangest og
dei var gode slapp og holdbare; ja det er
mange av disse slepsteinen som fortsatt
i bruk på gardene fra mand etter mand
og enda er dei i bruk.

IV Om det var bruk å slipe gjær eller
anna verkty på ein langsom, flat stein,
kjenner vi ikkje til anna enn at enkelte
brennkvar brukte å kesse høvelanna
på den måten.

Det var vanleg slikk når man dreiv med
utmarksløtter at man hadde ein slepstein
stående ved "löveggjen" eller også flyttet den
med seg etter som slått kigen var stor.

V Og var det "hordleeslåt" so var det vanleg
og slipe gjær til kvor økt, men var
det "lansbet" slott (gross) so blorde det seg
å slipe 2 gong om dag. (Morgun og middag)

VI Bryner av tre, trebryne, brynelette for
med påklint hjær er ikkje kjent her.

VIII Det er vanleg her i bygda å slipe gjær
mens man sett fast på året, men holder

~~egge og gjær~~
~~egge og gjær~~, alltid mot seg under sliping
Og når man bryner gjær. Holder man året, gjærkjiftet
i mot venstre arm høl og venstre hand blø og

Ljåen og blifver tall frå Ljøddeu
 og Ottaver eller som Ljåinga på gås fram-
 på, eller ottgå Ljåsa. Undersida av
 Ljåen er alltid vendt til høge, under
 brjning i denne stilling

Stuttår er ikkje brukt her i Ljåda

IX Den kopper som man kaller vohu
 i. og her brjnet i, kallas for brjnstokk og er
 ei iohola tustlik, er på slett eit jomband og
 festet sin jombrot. Og denne brjnstokken,
 korr man ottgå i bestreima.

X Om bruk av brjnsvarde til sjukdom
 er ikkje kjint her.

Derimot meiner man, of om brjnet er
 for hard vil^{de} bli lænt, ^{blant} eller (eller mindre
 hard) nøy det ligger i joda.

T. d. Dette var eit godt brjnet, som korr godt på.
 Dette var ei fins hein!

2992

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING